

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 8 van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit wijzigt enerzijds de tegemoetkoming die de erkende dienstencheque-ondernemingen ontvangen voor de ingediende dienstencheques en anderzijds het indexeringsmechanisme.

De tegemoetkoming wordt vastgelegd op 16,42 EUR voor de dienstencheques waarvan de aanschafwaarde 9 EUR bedraagt en 15,42 EUR voor de dienstencheques waarvan de aanschafwaarde 10 EUR bedraagt. Dit is een verhoging met 0,54 cent ten opzichte van de geldende tegemoetkoming. De verhoging van de inruilwaarde zal ingaan op 1 juli 2022 en van toepassing zijn op alle dienstencheques die worden uitgegeven door de uitgiftemaatschappij vanaf die datum. De verhoging van de inruilwaarde zorgt voor meer financiële ademruimte voor de dienstencheque-ondernemingen, die gekenmerkt worden door een dalende rendabiliteit, deels te verklaren door de slechts gedeeltelijke indexering van de inruilwaarde van een dienstencheque, telkens er een indexoverschrijding plaatsvindt. Deze verhoging corrigeert de vier recente gedeeltelijke indexeringen, namelijk van 1/9/2021, 1/1/2022, 1/3/2022 en van 1/5/2022, dit vanaf 1/7/2022.

Daarnaast voorzien we voor de erkende dienstencheque-ondernemingen een correctie van de inruilwaarde voor de dienstenchequeprestaties die geleverd werden van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2022. Meer concreet zullen we voor die prestaties een correctie toepassen op de gedeeltelijke indexeringen van de inruilwaarde van de dienstencheques die hebben plaatsgevonden in september 2021, januari 2022, maart 2022 en mei 2022.

Deze werkwijze in twee stappen dient te worden toegepast omwille van de definitieve goedkeuring van dit dossier in de loop van 2022. Bij de principiële goedkeuring van dit dossier door de Vlaamse Regering op 12 november 2021, werd expliciet vermeld dat voornoemde maatregelen slechts definitief zouden worden goedgekeurd van zodra er een sociaal akkoord was in de sector. Voor het paritair subcomité 322.01 voor buurtdiensten en -banen werd uiteindelijk nu, na lang onderhandelen, een ontwerp van sociaal akkoord bedongen. Voor prestaties die reeds werden uitgevoerd in de loop van 2022 kan de verhoogde inruilwaarde enkel worden toegekend op basis van de prestaties zelf.

Verder wordt vanaf 1 juli 2022 het indexeringsmechanisme aangepast. Daar waar de totale inruilwaarde van de dienstencheques na de overschrijding van de spilindex momenteel slechts gedeeltelijk wordt geïndexeerd, zal die vanaf 1/7/2022 bij een overschrijding van de spilindex volledig worden geïndexeerd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Werk en Sociale Economie

Beleidsveld: tewerkstellingsbeleid

Dit besluit stelt dat de tegemoetkoming van de overheid per dienstencheque verhoogd wordt met €0,54 per dienstencheque uitgegeven door de uitgiftemaatschappij vanaf 1/7/2022 en voorziet vanaf die datum een volledige indexering van de inruilwaarde van een dienstencheque na een overschrijding van de spilindex. Daarnaast wordt ook een correctie van de inruilwaarde voorzien voor de dienstenchequeprestaties die geleverd werden van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2022.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd onderworpen aan:

- het wetgevingstechnisch – en taaladvies nr. 2021/374 van 14 oktober 2021
- het advies van de inspectie van financiën van 13 oktober 2021;
- het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting werd aangevraagd op 15 oktober 2021.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, heeft binnen de gestelde termijn geen beslissing genomen. Met toepassing van artikel 30, tweede lid, van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 werd dit voorstel ter beslissing voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor begroting, werd nadien alsnog verleend op 12 november 2021.

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd principieel goedgekeurd op 12 november 2021.

Het bijgaand ontwerp van besluit werd onderworpen aan:

- het advies van de SERV van 29 november 2021
- het advies 70575/1 van de Raad van State van 1 december 2021, dat in toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, met hoogdringendheid werd aangevraagd. De Raad van State maakte geen opmerkingen. De motivering van de hoogdringendheid werd toegevoegd aan de opgesomde vormvereisten in de aanhef van het besluit zoals voorgeschreven door de omzendbrief betreffende de wetgevingstechniek VR 2019/4.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Deze nota bevat inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de nota die principieel werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 12 november 2021. Dit regelgevingsdossier werd tijdelijk on hold gezet voor definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, ingevolge de aanslepende sociale onderhandelingen in de dienstenchequesector. Door de overschrijding van de spilindex in augustus 2021, december 2021, februari 2022 en april 2022 wordt de verhoging van de overheidstegemoetkoming geactualiseerd.

Het huidige indexatiemechanisme in de regelgeving dienstencheques voorziet in een gedeeltelijke indexering van de inruilwaarde van een dienstencheque bij de overschrijding van de spilindex.

Bij een overschrijding van de spilindex wordt 73% van de inruilwaarde van een dienstencheque geïndexeerd aan 2%. Deze gedeeltelijke indexering werd initieel ingevoerd ter compensatie van de indexering van de lonen van de dienstenchequewerknemers. Er werd echter geen rekening gehouden met het feit dat ook andere kosten toenemen bij een indexering. Bij een overschrijding van de spilindex stijgt niet alleen het loon van de dienstenchequewerknemer, maar ook de lonen van omkaderingspersoneel en andere kosten zoals elektriciteit, huur, brandstof,.... Bovendien maken loonkosten meer dan 90% van de kosten uit voor het gemiddelde dienstenchequebedrijf, waardoor de 73% ook op die manier onvoldoende zijn.

Uit een financiële analyse van de jaarrekeningen van 2016 tot en met 2019 blijkt dat de rendabiliteit van de sector van de dienstenchequebedrijven, mede door de onvolledige indexering, een dalende trend vertoont en het aantal verlieslatende ondernemingen toeneemt.

De indexoverschrijdingen die in augustus en december 2021 en in februari en april plaatsvonden en, conform de geldende regelgeving, slechts partieel werd toegepast op de inruilwaarde van de cheque, heeft hierbij nog extra druk gezet op de sector die het financieel steeds moeilijker krijgt. Zo komt deze belangrijke sector, die werkenden en ouderen ondersteunt en kwetsbare werknemers tewerkstelt (ongeveer 3% van de Vlaamse tewerkstelling), in het gedrang.

Het prognosemodel dienstencheques, dat vorig jaar door Idea Consult werd ontwikkeld in opdracht van het departement WSE, geeft ook aan dat de dalende trend van de rentabiliteit zich de komende jaren zal verderzetten. Bij de kleine bedrijven voorziet het model gemiddeld al een negatieve marge vanaf 2022, bij middelgrote bedrijven vanaf 2023 en bij grote bedrijven vanaf 2025. Deze analyse werd bovendien nog uitgevoerd toen er nog geen sprake was van de hoge inflatie. De dalende trend van de rendabiliteit zal zich, bij ongewijzigd beleid, met andere woorden sneller doorzetten dan initieel voorzien.

Vanuit de bevoegdheid Werk wens ik deze situatie op korte termijn aan te pakken.

Eenzijds zal het huidige indexeringsmechanisme worden aangepast zodat de inruilwaarde van een dienstencheque bij een overschrijding van de spilindex volledig wordt geïndexeerd.

Concreet zal de overheidstegemoetkoming verhoogd worden met 2% van de som van de aanschafprijzen van de dienstencheque en de daaraan gekoppelde tegemoetkoming telkens de spilindex overschreden wordt.

Daarnaast werd in het voorontwerp van besluit, dat principieel werd goedgekeurd op 12 november 2021, voorzien om de overheidstegemoetkoming van respectievelijk 14,82€, voor een dienstencheque waarvan de aanschafwaarde 9€ bedraagt, en 13,82€, voor een dienstencheque waarvan de aanschafwaarde 10€ bedraagt, te verhogen met 0,13€. Met deze verhoging zouden we een correctie toepassen op de laatste gedeeltelijke indexering van de dienstencheques die uitgegeven werden sinds 1 september 2021.

De verhoging van de inruilwaarde zou dan ingaan op 1 januari 2022 en van toepassing zijn op alle dienstencheques die worden uitgegeven door de uitgiftemaatschappij vanaf die datum. Voor alle dienstencheques die vanaf dan worden uitgegeven zou de inruilwaarde (aanschafprijs + overheidstegemoetkoming) aldus 23,95€ i.p.v. 23,82€ bedragen.

De spilindex werd echter al, vroeger dan voorspeld, 3 maal overschreden namelijk in december 2021, februari 2022 en in april 2022. Omdat voornoemde maatregel nog niet in werking was getreden, is de inruilwaarde van de dienstencheques ondertussen dus opnieuw 3 keer gedeeltelijk geïndexeerd en

bedraagt de overheidstegemoetkoming voor elke dienstencheque die uitgegeven wordt sinds 1 mei 2022 15,88€ (ipv 14,82€) en 14,88 €(ipv 13,82€), voor een dienstencheque waarvan de aanschafwaarde respectievelijk 9€ en 10€ bedraagt.

Daarom zal de huidige overheidstegemoetkoming van respectievelijk 15,88€, voor een dienstencheque waarvan de aanschafwaarde 9€ bedraagt, en 14,88€, voor een dienstencheque waarvan de aanschafwaarde 10€ bedraagt, worden verhoogd met 0,54€. Op die manier passen we een correctie toe op de laatste 4 gedeeltelijke indexeringen van de dienstencheques, in september 2021, januari 2022, maart 2022 en mei 2022 conform de genomen beslissing.

De verhoging van de inruilwaarde zal ingaan op 1 juli 2022 en van toepassing zijn op alle dienstencheques die worden uitgegeven door de uitgiftemaatschappij vanaf die datum. Voor alle dienstencheques die vanaf dan worden uitgegeven zal de inruilwaarde (aanschafprijs + overheidstegemoetkoming) aldus 25,42€ i.p.v. 24,88€ bedragen.

Bij de principiële goedkeuring van dit dossier door de Vlaamse Regering op 12 november 2021, werd expliciet vermeld dat voornoemde maatregelen, die zouden ingaan vanaf 1 januari 2022, slechts definitief zouden worden goedgekeurd van zodra er een sociaal akkoord was in de sector. Voor het paritair subcomité 322.01 voor buurtdiensten en -banen werd uiteindelijk, na lang onderhandelen, een ontwerp van sociaal akkoord bedongen. De erkende dienstencheque-ondernemingen hebben tot op heden echter nog niet kunnen genieten van een volledige indexering van de inruilwaarde, dit terwijl de lonen ondertussen bij elke overschrijding van de spilindex werden geïndexeerd. Verder werd in het sociaal akkoord ook beslist om de verbeterde arbeids- en loonvoorwaarden toe te kennen met retroactiviteit. Omwille van de vertraagde inwerkingtreding zal voor de periode voor 1 juli 2022 en dit vanaf 1 januari 2022 een verhoogde inruilwaarde met terugwerkende kracht moeten worden voorzien. Meer concreet zullen we voor de prestaties die respectievelijk werden geleverd in de maanden januari, februari, maart, april, mei en juni 2022 een correctie toepassen op de gedeeltelijke indexeringen van de dienstencheques die hebben plaatsgevonden in september 2021, januari 2022, maart 2022 en mei 2022:

- Voor dienstenchequeprestaties die geleverd werden vanaf 1 januari 2022 tot en met 28 februari 2022 voorzien we aldus een verhoging van de subsidie met 0,26€ per ingediende dienstencheque (het betreft een correctie op de gedeeltelijke indexering van de dienstencheques op 1 september 2021 (0,13€) en 1 januari 2022 (0,13€)).
- Voor dienstenchequeprestaties die geleverd werden vanaf 1 maart 2022 tot en met 30 april 2022 voorzien we aldus een verhoging van de subsidie met 0,40€ per ingediende dienstencheque (het betreft een correctie op de gedeeltelijke indexering van de dienstencheques op 1 september 2021 (0,13€), 1 januari 2022 (0,13€) en 1 maart 2022 (0,14€)).
- Voor dienstenchequeprestaties die geleverd werden vanaf 1 mei 2022 tot en met 30 juni 2022 voorzien we aldus een verhoging van de subsidie met 0,54€ per ingediende dienstencheque (het betreft een correctie op de gedeeltelijke indexering van de dienstencheques op 1 september 2021 (0,13€), 1 januari 2022 (0,13€), 1 maart 2022 (0,14€) en 1 mei 2022 (0,14€)).

De verhoogde tegemoetkoming van respectievelijk 0,26, 0,40 en 0,54€ wordt toegekend voor de dienstencheques die uiterlijk op 31 oktober 2022 aan het uitgiftebedrijf worden aangeboden voor terugbetaling.

Op deze manier kunnen de afgesproken maatregel toch nog consequent worden uitgevoerd. Voornoemde wijzigingen moeten er niet alleen voor zorgen dat de sector financieel gezond blijft. Ze moeten ook financiële ruimte bieden om de nodige maatregelen te nemen die de koopkracht van de dienstencheque-werknemers verhogen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel verhoogt de tegemoetkoming van de overheid per dienstencheque naar €16,42 voor cheques aangekocht aan €9 en naar €15,42 voor cheques aangekocht aan €10.

Daarnaast wordt ook een correctie van de inruilwaarde voorzien voor de dienstenchequeprestaties die geleverd werden van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2022. Om recht te hebben op deze verhoogde tegemoetkoming moeten deze dienstencheques uiterlijk op 31 oktober 2022 aan het uitgiftebedrijf worden aangeboden voor terugbetaling.

Ten slotte past dit artikel ook het huidige indexeringsmechanisme aan zodat de inruilwaarde van een dienstencheque bij een overschrijding van de spilindex voortaan niet meer gedeeltelijk (73%) maar wel volledig (100%) wordt geïndexeerd.

Artikel 2

Dit artikel bepaalt de inwerkingtredingsdatum van deze maatregel, met name 1 juli 2022.

Artikel 3

Dit artikel hoeft geen toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De berekeningen en assumpties die gebruikt werden voor de onderhandelingen voorafgaand aan de beslissingen op het begrotingsconclaf (politieke bilaterale), werden geactualiseerd aan de huidige situatie. Initieel werd uitgegaan van een indexoverschrijding in juni 2022 en een inflatie van 2% op jaarbasis zoals door het ECB initieel werd vooropgesteld.

Bij onderstaande berekening gaan we uit van 100% indexering vanaf 1/1/2022 waarbij we rekening hebben gehouden met een correctie op de gedeeltelijke indexering van de inruilwaarde in september 2021 en eveneens de indexeringen naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in december '21, februari en april '22 in rekening brengen. Daarnaast werd voor 2022 nog een overschrijding van de spilindex in september 2022 meegenomen in de berekening, zoals voorspeld door het planbureau. Voor 2023 wordt een overschrijding van de spilindex verwacht in januari. Voor de daaropvolgende periodes gaan we uit van een indexoverschrijding in juni 2023. Deze assumptie wordt ook gebruikt bij de berekeningen in tabel 2.

In onderstaande tabel wordt de cumulatieve meerkost per dienstencheque weergegeven voor de correcties en indexoverschrijdingen (periode 2022-2024).

	Basis	73%	100%	verschil (cumulatief)	verschil (per indexering)
Vanaf september 2021	23,48	23,82	23,95	0,13	
1e indexering (januari 22)	23,82	24,17	24,43	0,26	0,13
2e indexering (maart 22)	24,17	24,52	24,92	0,40	0,14
3e indexering (mei 22)	24,52	24,88	25,42	0,54	0,14

4e indexering (oktober 22)	24,88	25,24	25,93	0,69	0,15
5e indexering (februari 23)	25,24	25,61	26,45	0,84	0,15
6e indexering (juli 23)	25,61	25,98	26,98	1,00	0,16
7 ^e indexering (juli 24)	25,98	26,36	27,52	1,16	0,16

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat de totale cumulatieve meerkost op jaarbasis is van de correcties vanaf 01/01/2022 en de aanpassing van de indexering van de inruilwaarde naar 100% voor de periode 2022-2023.

Jaar	Index overschrijding	Totaal 100% index	prognose aantal DC/jaar	Extra subsidie per cheque (t.o.v. 73% indexering)	Jaarlijkse meerkost t.o.v huidige situatie
2022 vanaf januari	aug/21	23,95		0,13	
2022 vanaf januari	dec/21	24,43	13.016.174	0,13	
2022 vanaf maart	feb/22	24,92	13.832.669	0,14	
2022 vanaf mei	apr/22	25,42	34.536.248	0,14	
2022 vanaf oktober	sep/22	25,93	21.983.335	0,15	
Totaal 2022					42.735.348
2023 (t.e.m. januari)		25,93	7.764.359		
2023 (februari t.e.m. juni)	jan/23	26,45	36.373.254	0,15	
2023 (vanaf juli)	jun/23	26,98	42.238.208	0,16	
Totaal 2023					73.801.108
2024 (t.e.m. juni)		26,98	45.259.354		
2024 (vanaf juli)	Jun/24	27,52	43.862.906	0,16	
Totaal 2024					96.140.325

Bovenstaande berekeningen zijn gebaseerd op de prognoses voor het aantal aangekochte dienstencheques op jaarbasis. Het regressiemodel dat deze prognoses berekent, is hetzelfde dat bij elke begrotingsronde wordt gebruikt om de uitgaven van het dienstenchequestelsel te ramen. De gebruikte parameters werden geactualiseerd ten opzichte van de ramingen bij BO2023.

De middelen voor de dienstencheques bevinden zich op begrotingsartikel JBO-1JDB2EA-WT. Er is 1.355.000 keuro VAK en 1.355.000 keuro VEK voorzien bij BO 2022.

Initieel werd de budgettaire impact van de verhoging van de overheidstegemoetkoming per dienstencheque met 13 cent en de verhoging van het indexeringsmechanisme tot 100% voor 2022 geraamd op €16,6 mln., voor 2023 op €28,4 mln en voor 2024 op €41,6 mln. Hierbij werd rekening gehouden met een correctie van de gedeeltelijke indexering in september 2021 en een jaarlijkse indexering van 2022 tot en met 2024. Die middelen waren volledig voorzien in het kader van de begrotingsgesprekken in september 2021.

Ingevolge de hoge inflatie (en de bijkomende overschrijdingen van de spilindex) wordt de kostprijs ondertussen geraamd op € 42,7 mln in 2022, 73,8 mln in 2023 en 96,1 mln in 2024 . Dit betekent een meerkost van € 26,1 mln. voor 2022, € 45,4 mln. voor 2023 en € 54,5 mln. voor 2024. Deze meerkost, ten gevolge van de versnelde indexering, zal voor 2022 worden opgevangen binnen de indexprovisie, zoals afgesproken in het kader van BA 2022.

B. ESR-TOETS

Deze wijziging heeft geen impact op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De verhoging van de tegemoetkoming door de overheid heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De lokale en provinciale besturen die over een een sui generis afdeling dienstencheque beschikken en dienstencheques zullen indienen, zullen kunnen genieten van de verhoging van de overheidstegemoetkoming per dienstencheque en kunnen genieten van een volledige indexering van de inruilwaarde bij de overschrijding van de spilindex.

4. ADVIEZEN SERV EN RAAD VAN STATE

Het advies van de SERV en de Raad van State betrof de tekstuele versie waarin er toen nog enkel sprake was van een correctie op 1 indexoverschrijding in augustus 2021 en een inwerkingtreding met 100% indexering op 1 januari 2022. Echter het principe van een correctie op de gedeeltelijke indexeringen in 2021 en vanaf dan een 100% indexering is ongewijzigd gebleven.

De sociale partners binnen de SERV raakten het niet eens wat betreft de adviesaanvraag aangaande de maatregelen om de inruilwaarde te verhogen en in de toekomst aan 100% te indexeren. De nota aan de Vlaamse Regering stelt expliciet dat de maatregelen afhankelijk zijn van een sociaal akkoord tussen de werkgevers- en werknemersorganisaties in het paritair subcomité voor de erkende ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren. De te nemen maatregelen dienen er immers niet alleen voor om de financiële leefbaarheid van de erkende ondernemingen te garanderen maar ook om de koopkracht van de dienstenchequewerknemers te verhogen.

De werknemersorganisaties onderschrijven dit maar wensen deze verhoging van de inruilwaarde, naast de verhoging van de koopkracht, te koppelen aan kwalitatieve voorwaarden, zoals begeleiding en vorming van werknemers. Het leveren van bijkomende inspanningen in het kader van vorming van

werknemers maakt echter deel uit van het sociaal overleg op federaal niveau en kan aldus opgenomen worden in het licht van dit overleg. Desalniettemin zal de Vlaamse overheid bekijken in welke mate de dienstverlening in het kader van het Vlaams opleidingsfonds kan verbeterd worden om te blijven voldoen aan de opleidingsnoden van de dienstenchequewerknemers.

De werkgeversorganisaties daarentegen vinden het positief dat de inruilwaarde wordt geïndexeerd maar betreuren het dat de verhoging wordt gekoppeld aan het afsluiten van een sociaal akkoord in PC 322.01.

De Raad van State heeft geen enkel opmerking geformuleerd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerpbesluit tot wijziging van artikel 8 van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques;
- 2° de Vlaamse minister van Werk te gelasten het voormelde ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo BROUNS